

Jólatræið tá atventin byrjar, er ein løta fyri alla familjuna.

Tí hugsaði eg at byrja hesa løtu við einum ævintýri.

Tað er Svenska lærarindan, Selma Lagerløf (1858 -1940), sum skrivaði soleiðis:

Ikki í kirkju

Tað var ein jólaaftan, øll vóru farin í kirkju, uttan omma og eg. Vit vóru einsamallar í øllum húsinum. Vit sluppu ikki við, tí onnur var ov gomul, og hin var og ung. Vit vóru báðar keddur um, at vit ikki skuldu sleppa við í kirkju. Men meðan vit sita har og keða okkum, byrjar omma at fortelja

Maðurin eftir eldi

Tað var ein maður byrjaði hon. Hann var farin út seint eitt kvøldið, tað var bøla myrkt, hann skuldi lána eld, hann gekk frá einum húsi til tað næsta. “Góðu tit, kunnu tit hjálpa mær” - “Konan hjá mær hevur júst føtt okkum ein son, og mær tørvar eld fyri at fáa hitan til hennara og barnið”. Men hetta var á miðjari nátt, so øll lógu og svóvu. Ongin svaraði honum.

Glæman langt burturi

Maðurin gekk og gekk. Til seinast sá hann ein lítla glæmu, langt burturi. Hann fór til gongu, tann vegin hann sá glæmuna, hann sá, at hetta var úti. Tá hann nærkaðist, sá hann, at rundan um bálið lá nógvur seyður og svav. Har sat ein illur gamal maður, og ansaði eftir seyðunum

Hundarnir

Við síðuna av gamla manninum, lógu 3 stórir hundar – teir vaknaðu allir, tá teir hoyrdu hann koma, teir runnu ímóti honum. Teir lótu munnin upp, sum um teir skuldu goygja – men onki ljóð. Maðurin sá, at hárin á rygginum reistist á teimum, hann sá hvøssu tenninar skína í ljósinum frá bálinum. Teir royndu at býta fremmanda mannin, men onki hendi við manninum.

Seyðurin

Seyðurin lá tætt saman um bálið, so maðurin var noyddur at traðka á seyðin, fyri at koma leiðina fram til bálið – men seyðurin lætst ikki um vón

Hví lætst seyðurin ikki um vón omma? Spurdi eg!

Tað fært tú at vita um ein løtu, letur í ommuni – og helt áfram.

Seyðamaðurin

Óvinaligi seyðamaður gjørdist illur inn á fremmandamannin. Hann hevði eitt spjót liggjandi hjá sær, sum hann plagdi at brúka móti villum djórum. Hann gjørði ikki mætari, enn at taka spjóti og sendi tað eftir manninum. Spjóti fór við fúkandi ferð beint ímóti tí fremmanda, men beint áðrenn tað rakti, vendi tað og fór framvið manninum.

Nú kundi eg ikki halda mær longur – “Omma hví rakti spjótið ikki mannin”

Ommann vildi ikki svara, men helt áfram. Nú gekk maðurin yvir til seyðamannin “Góði, kanst tú lána mær eld frá tær” - “Konan hjá mær hevur júst føtt okkum ein son, og mær tørvar eld, fyri hita hana og barnið”.

Seyðamaðurinn vildi helst sagt NEI, men tá hann hugsaði, at hundarnir ikki kundu bíta hann, seyðirnir runnu ikki avstað, tó at hann rann omaná teimum, og spjóti ikki rakti mannin, bleiv hann eitt sindur bangin og tordi ikki at nokta honum. Tak so nógván eld, sum tú hevur brúk fyri – lat úr seyða manninum, men bálið, var næstan útbrent, har var ongin grein, bert gløður.

Tekur gløðurnar

Tann fremmandi hevði hvørki spaka ella ílæt, at bera gløðurnar við. Maðurin boygdi seg niður, tók gløðurnar upp við hondunum, og legði tær í kappan hjá sær. Gløðurnar hvørki brendu hendurnar ella klæðini hjá manninum.

“Omma, hví brendi maðurin seg ikki av gløðunum”, spyr gentan

Tað skal eg fortelja tær nú, sigur omman – og helt áfram. Tá hesin illi óndi seyðamaðurin sá hvat hendi, fór hann at hugsa um hundarnar, seyðirnar, spjótið og nú gløðurnar – hann rópti á tann fremmanda og spurdi hvussu hetta bar til? “Tað kann eg ikki siga tær, um tú ikki sjálvur vilt síggja tað” sigur maðurin. Maðurin kvikaði sær heim til konuna og sonin, fyri at geva teimum hita.

Seyðamaðurin aftaná

Seyðamaðurin undraðist – hann kvikaði sær aftan á manninum, hann vildi finna útav, hvat hetta var fyri nakað. Hann reisti seg, og fylgdi manninum til staðið hann búði. Tá sá illi seyðamaðurin, at maðurin onki heim átti – hann búði í einum hellu.

Seyðaskinn til barnið

Hann var ein harður maður, men hann bleiv rørdur av støðuni hjá barninum og tók seyðaskinnið, sum hann hevði um herðarnar og gav manninum tað, til barnið at sova á.

Eyguni opnast

Í somu løtu opnaðust eyguni á seyðamanninum, hann sá nú nakað, hann ikki áður hevði sæð, og hann hoyrdu nú nakað, hann áður ikki hevði hoyrt. Rundan um hann stóð ein fjøld av einglum, allir høvdu teir ljóðføri í hendi og sungu - í kvøld er ein frelsari føddur – sum skuldi bjarga øll menniskjum frá synd. Tá skilti hann gleðina hjá manninum, og hví onki hendi honum. Einglarnir vóru í hellinum, rundan um hann, á himli – allastaðni.

Teir komu í stórum fylgjum yvir til barnið – tað var stór gleði og fagnaður. Hann var so fegin um, at eygu hansara vóru latin upp, at hann legði seg á knæ og takkaði Guði.

Tá suffaði omman og segði:

“Tað sum hesin seyðamaðurin sá, kunnu vit eisini síggja, tí einglar flúgva í millum okkum hvørji jól, um bert vit megnað at síggja teir”. Tað er líka satt, sum at tú sært meg, og eg síggi teg – minst til tað. Tað er ikki sólin og lampur, sum eru avgerandi, men tað er neyðugt at vit fáa eyguni upp fyri Guðs dýrd.

Moralurin í ævintýrinum

Tað er so skjótt, at vit blendast av ljósi og lampum, ella vit kunnu eisini siga, av øllum orðum, sum byrja við jóla... Hetta er alt við til at stuðla undir okkara høgtíð, men um nakrar dagar eru ljósini sløknaði, og fingur vit ikki eyguni á annað, eru vit aftur í myrkrinum. Hava vit eygu, sum kunnu síggja Guðs dýrd.

Luther segði tað soleiðis, ynskja vit at læra Harran at kenna, mugu vit hyggja niður í krubbuna – har vilja vit læra hvør Guð er og hvussu Hann er. Tá fáa vit eygu sum kunnu síggja Hans Dýrd.

Veit ikki um Luther fyri 500 árum síðani kundu síggja, at nógv menniskju í 2017 síggja hendingina jólanátt sum eitt ævintýr, men eisini, at alt hetta við Jesusi, slett ongan áhuga hevur í teirra verð.

Hvat kunnu vit læra um Guð við at hyggja niður í krubbuna. Hugsí, at seyðamennirnir hava sagt hvør við annan, tá teir stóðu har! Guð, sum eitt lítið barn – Guð, sum ein av okkara egnu. Jóhannus evangilistur, sigur tað soleiðis í evangeliinum, “Hann kom til síni egnu” Vit eru Guð egnu, tað síggja vit í krubbuni, at Jesus bleiv ein av okkum. Hetta er boðskapurin á jólum, vit eru Guðs egnu, tú ert Guðs egni, eg eri Guðs egni – tað eru vit øll somul. Egnu, tað eru tey vit hoyra til. Tá vit eru ung, vilja vit út at reisa og uppliva. Men tá vit blíva eldri, er onki betri, enn at hava síni egnu heima hjá sær.

Guð er ikki frammandur longur, í krubbuni gjørði hann seg kendan fyri okkum – í dag er ein frelsari føddur

Jólatræðið

Til seinast vil eg enda við at hyggja at hesum flotta jólatrænum. Bíblían byrjar við einum træi, 1. Mós 2.29, lívsins træ í Aldingarðinum. Bíblían endar somuleiðis við einum træi Opb. 22.2, um træið, ið varð planta við lívsins á. Vit hoyra í evangeliinum um, at Jesus doyði á einum træi, har hann vann ævigt lív, fyri hvønn tann sum trýr. Lat hetta vera tað, træið minnir teg á um jóla høggtíðina.

Gleðilig jól øll somul.